

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi merityöaikalain ja työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merityöaikalakia ja työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettua lakia niin, että ne vastaavat kasainväliseen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaan vuoden 1978 yleissopimukseen tehtyjä muutoksia.

Merityöaikalakiin ja työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset vahtihenkilöstön vähimmäislepoajoista. Vahtihenkilöstölle olisi annettava jokaisen 24 tunnin jakson aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Lepoaika voitaisiin kuitenkin jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toinen jaksoista olisi

pituudeltaan vähintään kuusi tuntia. Vahtihenkilöstön vähimmäislepoaika voitaisiin lyhentää enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin aikana kerrallaan kuuteen tuntiin, jos työntekijälle annetaan kunkin seitsemän vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70 tunnin lepoaika. Lakeihin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös vahtivuoroluettelosta.

Lisäksi lakien säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että niissä otetaan huomioon vahtihenkilöstön vähimmäislepoaikasääntelystä aiheutuvat muutostarpeet.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Kansainvälinen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskeva vuoden 1978 yleissopimus

1.1. Yleistä

Kansainvälinen merenkulkijärjestö (IMO) hyväksyi vuonna 1978 pitämässään konferenssissa kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen, jäljempänä *STCW-sopimus*. STCW-sopimus saatettiin Suomessa voimaan vuoden 1978 kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta annetulla asetuksella (277/1984). Sopimusta muutettiin kesällä 1995 pidetyssä kansainvälisen merenkulkijärjestön konferenssissa. Koska Suomi on esittänyt muutettuun sopi-

musasiakirjaan varaaman, uusitun yleissopimuksen liitteeseen tehdyt vahtihenkilöstön vähimmäislepoaikoja koskevat muutokset tulivat muiden sopimuspuolten kuin Suomen osalta voimaan 1 päivänä helmikuuta 1997. Sen jälkeen kun Suomen vahtihenkilöstön lepoaikoja koskevat säännökset on saatettu vastaamaan STCW-sopimuksen vaatimuksia, Suomi voi poistaa varaaman sekä sitoutua noudattamaan sopimusta.

STCW-sopimuksen muut kuin työaikaa koskevat muutostarpeet otetaan huomioon myöhemmin annettavissa alemmanasteisissa säädöksissä.

1.2. Vahtihenkilöstön lepoaikoja koskevat määräykset

STCW-sopimuksessa on vahdinpitoon ja vahtihenkilöstön asemaan liittyviä määräyk-

siä. Sopimuksen A—VIII/1 1 kohdan mukaan kaikille niille, jotka on määrätty vahtipäällikön tai vahtimiehen tehtäviin, on järjestettävä vähintään 10 tunnin lepo jokaisen 24 tunnin jakson aikana. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon, joista toisen on oltava vähintään kuuden tunnin pituinen. Lepoaikoja ei kuitenkaan tarvitse noudattaa hätä- ja harjoitustilanteissa. Kymmenen tunnin vähimmäislepoaika voidaan lyhentää kuudeksi yhtäjaksoiseksi tunniksi. Tällöin edellytetään, että lepoaika lyhennetään enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin jakson aikana ja että sopimuksessa tarkoitetulle henkilölle annetaan jokaisen seitsemän vuorokauden aikana vähintään 70 tunnin lepoaika.

Lisäksi sopimuksessa on määräys, jonka mukaan vahtihenkilöstön vahtivuoroluettelot on asetettava näkyvälle paikalle.

2. Nykytila

2.1. Merityöaikalain säännökset lepoajoista

Merityöaikalaissa (296/1976) säädetään ulkomaan liikenteeseen käytettävissä aluksissa työskentelevien merimiesten työajoista. Laissa on säännöksiä muun muassa säännöllisestä työajasta, työajan sijoittamisesta, vuorotyöntekijän ja taloustyöntekijän työnte-kovelvollisuudesta pyhäpäivinä ja lauantaina, ylityön teettämiseen kohdistuvista rajoituk-sista sekä ylityöstä maksettavista kor-vauksista.

Merenkulkijoiden vuorokautisesta lepo-ajasta säädetään ylityön teettämistä koskevan 9 §:n 3 momentissa. Säännöksen mukaan työntekijälle on annettava riittävä, vähintään kuuden tunnin ja alle 18-vuotiaalle työntekijälle vähintään kahdeksan tunnin yh-täjaksoinen lepo vuorokaudessa.

Lepoaikoja sääntelevät välillisesti lisäksi työajan sijoittamista koskevat säännökset. Merityöaikalain 5 §:n mukaan vuorotyöntekijän säännöllinen työaika on satamavuoro-kautena sijoitettava kello 6:n ja 18:n väli-seen aikaan ja päivätyöntekijän säännöllinen työaika on sijoitettava sekä meri- että sata-mavuorokautena kello 6:n ja 18:n väliseen aikaan. Taloustyöntekijän säännöllinen työ-aika matkustaja-aluksessa voidaan sijoittaa 14 tunnin ajanjaksoon vuorokaudessa ja muussa kuin matkustaja-aluksessa työaika

voi olla sijoitettu kello 6:n ja 19:n väliseen aikaan. Pyhä- ja lauantaiyöstä on lisäksi omat rajoittavat säännöksensä.

Ylityön teettämistä koskevan säännöksen mukaan merimiehen työaika saa olla enin-tään 16 tuntia vuorokaudessa. Säännöllisen vuorokautisen työajan lisäksi merimiehellä voi teettää viikoittaista ylityötä enintään 16 tuntia. Näiden pääsääntöjen poikkeuksista säädetään muun muassa hätätilanteita koski-en lain 10 §:ssä.

2.2. Työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain säännökset lepoajoista

Työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettua lakia (248/1982) sovelletaan koti-maanliikenteen aluksissa sekä työ- että vir-kasuhteen perusteella tehtävään työhön. Lain 2 §:n mukaan kotimaanliikenteellä tarkoitetaan liikennettä Suomen rajojen sisäpuolella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella ja siihen välittömästi liittyvillä Venäjän vesi-alueilla. Lain 3 §:ssä säädetään sovelta-misalaa koskevista poikkeuksista.

Työajasta kotimaanliikenteen aluksissa an-netun lain 12 §:n mukaan lain sovelta-misalan piiriin kuuluvalla työntekijälle on annettava riittävä, vähintään kahdeksan tun-nin pituinen yhtäjaksoinen vuorokautinen lepoaika. Kahdeksantoista vuotta täyttäneelle työntekijälle annettavaa lepoaika voidaan kuitenkin lyhentää enintään kahdella tunnil-la, jos hänen työnsä on järjestetty vuoroi-hin 5 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. Säännöksen mukaan on lisäksi vältettävä jatkuvan ylityön teettämistä.

Työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 5 §:ssä säädetään työajan jär-jestämisestä vuoroihin niissä tapauksissa, joissa työntekijät alusta käytettäessä asuvat aluksessa. Tällöin työ voidaan järjestää vä-hintään neljän ja enintään kuuden tunnin pituisiin vuorokaudessa säännöllisesti vaihtu-viin vuoroihin, milloin se on välttämättä tar-peen aluksen jatkuvan turvallisen kulun kan-nalta. Pykälän mukaan työ voidaan järjestää kahteen vuorokaudessa säännöllisesti vaihtu-vaan vuoroon vain, jos työntekijän asuintilat aluksella ovat aluksen pienen koon vuoksi sellaiset, ettei kahta useamman vuoron käyt-tämistä voida pitää työntekijän kannalta tar-koituksenmukaisena.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia, organisaatio- tai henkilöstö- taikka ympäristövaikutuksia eikä vaikutuksia eri kansalaisryhmien asemaan.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työministeriön yhteydessä toimivassa merimiesasiain neuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina sekä merenkulun työnantaja- että palkansaajajärjestöt. Neuvottelukunta on yksimielinen asiasta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Merityöaikalaki

2 §. *Poikkeukset soveltamisalasta.* Pykälässä säädetään niistä henkilöistä, joiden työhön ei sovelleta merityöaikalakia. Lakia ei sovelleta sellaisen aluksen päällikköön, jossa päällikön lisäksi on toimessa vähintään kaksi henkilöä. Koska STCW-sopimuksen vähimmäislepoaikoja koskevia määräyksiä on sovellettava kaikkiin vahtia käyviin henkilöihin, ehdotetaan, että 2 §:n 1 kohtaa muutetaisiin siten, että lain 9 a, 10 ja 19 a §:ää sovellettaisiin myös sellaisen aluksen päällikköön, joka osallistuu vahtivuoroihin. Vastaavanlainen lisäys ehdotetaan tehtäväksi pykälän 2 kohtaan. Lain 9 a, 10 ja 19 a §:ää sovellettaisiin siten konepäällikköön ja ylimpään perämieheen heidän osallistuessaan vahdinpitoon.

4 luku. Ylityö ja lepoajat.

Koska 4 luvussa ehdotetaan säädettäväksi lepoajoista, luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan luvun säännöksiä.

9 §. *Ylityön teettäminen.* Sellaisesta ylityöstä, joka korvataan 12 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä tarkoitetulla vastikkeella, säädetään voimassa olevan lain 10 §:n 2 momentissa. Kun ylityön teettämisestä ehdotetaan säädettäväksi kootusti 9 §:ssä, ehdotetaan, että voimassa olevan lain 10 §:n 2 momentti siirrettäisiin 9 §:n 3 momentiksi. Näin ollen 9 §:ssä säädettäisiin myös vastikkeella korvattavan ylityön asemasta suhteessa 9 §:n 2 momentissa säädettyyn viikoittaisen ylityön enimmäismäärään.

Koska pykälässä säädettäisiin vain ylityön teettämisestä, ehdotetaan, että voimassa olevan lain 9 §:n 3 momentti siirrettäisiin 9 a §:n 1 momentiksi.

9 a §. *Vähimmäislepoajat.* Merimiesten

vähimmäislepoaikoja koskevat säännökset ehdotetaan säädettäväksi uudessa 9 a §:ssä kootusti. Tämän vuoksi voimassa olevan lain 9 §:n ylityösäännöksen vuorokausilepoa koskeva 3 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 9 a §:n 1 momentiksi. Pykälän 1 momentin lepoaikkaa koskevaa säännöstä sovellettaisiin lain soveltamisalan piiriin kuuluviin muihin kuin vahtitehtävissä oleviin merimiehiin.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi STCW-sopimuksessa tarkoitetun vahtihenkilöstön vähimmäislepoajoista. Pykälässä ei määriteltäisi erikseen, ketkä kuuluvat vahtihenkilöstöön, vaan vahdinpitohenkilöstö määräytyisi STCW-sopimuksen sekä erikseen annettavien alemmanasteisten säästöjen mukaan.

Vahdinpito järjestetään aluksilla yleensä ympärivuorokautisena toimintana lähinnä komentosilta-, kansi- ja konevahteina sekä radiopäivystyksenä. Vahtihenkilöstö työskentelee tällöin yleensä vuoroissa ennalta suunnitellun työaikajärjestelmän mukaisesti.

Vahtihenkilöstön vähimmäisvuorokausilepo määräytyisi 2 momentin mukaan. Näin ollen vahtihenkilöstöön ei sovellettaisi vahdissaoloajanjakson aikana 1 momentissa säädettyä vähimmäislepoaikkaa. Vahtihenkilöstölle olisi annettava jokaisen 24 tunnin jakson aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Tämä tarkoittaa sitä, että ajanjaksona, jolloin merimies käy vahtia, hänelle tulisi minkä tahansa 24 tunnin jakson aikana kertyä vähintään 10 tunnin lepoaika. Tästä vähintään kuusi tuntia olisi oltava yhdenjaksoista lepoaikkaa. Levon antamisen ajankohtaa ei olisi kytketty vuorokauden määritelmään eikä myöskään työvuoron tai vahdin alkamisajankohdan. Vahtihenkilöstön vähimmäislevon antamista koskevasta säännöksestä johtuisi, että vahtihenkilöstön työaika voisi 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan sijoit-

tua enintään 14 tunnin ajanjaksolle.

Momentin toisen virkkeen mukaan lepoaika voitaisiin jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toinen jaksoista olisi pituudeltaan vähintään kuusi tuntia. Vähimmäislepoajan jakaminen mahdollistaisi esimerkiksi kolmi-vuorjärjestelyn siten, että vahdissa olevat työntekijät tekisivät kaksi neljän tunnin työjaksoa kukin. Tällöin työvuorojen väliin jäisi kahdeksan tunnin lepoaika.

Pykälän 1 momenttia sovellettaisiin muihin kuin vahtia käyviin merimiehiin. Jos työntekijän työtehtävät vaihtelevat siten, että häneen sovelletaan välillä 1 momentin ja välillä 2 momentin vähimmäislepoikasäännöstä, tulee vahtivuoroja järjestettäessä varmistua siitä, että myös ensimmäistä kertaa vahtiin tuleva henkilö on riittävän levännyt. Vahtijärjestelyt on järjestettävä siten, ettei väsymys heikennä vahtihenkilöstön suorituskykyä. Laivaväen tehtävät on järjestettävä siten, että matkan aloittava vahti samoin kuin seuraavatkin vahdit ovat vahtiin tullessaan tarpeeksi levänneitä ja muutoinkin tehtäviensä edellyttämässä kunnossa.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitettu vahtihenkilöstön vähimmäislepoaika voitaisiin lyhentää enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin aikana kerrallaan kuuteen tuntiin, jos työntekijälle annetaan kunkin seitsemän vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70 tunnin lepoaika. Lepoajan lyhentäminen kuuteen tuntiin olisi mahdollista ainoastaan tilapäisesti eli kahden peräkkäisen 24 tunnin jakson aikana kerrallaan. Tämän jälkeen työntekijälle olisi annettava 2 momentin mukainen 10 tunnin vähimmäislepoaika. Vähimmäislepoajan lyhentämisestä johtuvat korvaavat lepoajat tulisi antaa siten, että työntekijä saisi kunkin seitsemän vuorokauden aikana momentissa säädettäväksi ehdotetun 70 tunnin vähimmäislepoajan. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu 10 tunnin vähimmäislepoaika pidempi (korvaava) lepoaika voitaisiin antaa myös ennen 3 momentissa tarkoitettua lepoajan lyhentämistä, jos vähimmäislepoajan yhteismäärä täyttyy seitsemän vuorokauden jakson aikana. Korvaavien lepoaikojen antamisen ajankohdan tulisi näkyä vahtihenkilöstölle laadittavasta vahtivuoroluettelosta, josta ehdotetaan säädettäväksi 19 a §:ssä. Jos vahtihenkilöstön vähimmäislepoaika lyhennetään 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, lyhennystä vastaava korvaava lepoaika voidaan ottaa huomioon ainoastaan kerran arvioitaessa vähimmäisle-

poajan täyttymistä seitsemän vuorokauden laskentajakson aikana.

Lepoajan lyhentäminen 3 momentissa säädetyllä tavalla ei edellyttäisi perustelujen esittämistä, vaan se olisi mahdollista työnantajan katsoessa työn järjestelyiden niin vaativan. Lepoaikoja lyhennettäessä olisi kuitenkin otettava huomioon, että merimiehen työaika vuorokaudessa saa 9 §:n 1 momentin mukaan olla enintään 16 tuntia.

10 §. *Poikkeukset ylityön teettämisestä ja lepoaikoja koskeviin rajoituksiin.* Pykälän mukaan ylityön teettämisestä koskevia 9 §:n rajoituksia ei sovelleta, jos ylityötä tehdään poikkeuksellisissa, pykälässä erikseen mainituissa tapauksissa. Pykälässä viitataan ylityön viikoittaisen enimmäismäärän ja vuorokautisen enimmäistyöajan lisäksi myös lepoaika koskevaan säännökseen. Koska lepoajoista ehdotetaan säädettäväksi kootusti uudessa 9 a §:ssä ja koska kaikki lepoajat on syytä saattaa poikkeuksellisen ylityön teettämisen osalta samaan asemaan, ehdotetaan, että ylityötä saadaan pykälässä säädetyin edellytyksin teettää 9 §:n 2 momentissa ja 9 a §:ssä säädetyin sitä estämättä. Pykälän otsikkoa ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että siinä viitataan nimenomaisesti myös lepoaikoja koskevaan säännökseen. Voimassa olevan pykälän 2 momentti ehdotetaan selvyuden vuoksi siirrettäväksi 9 §:n 3 momentiksi.

19 a §. *Vahtivuoroluettelo.* STCW-sopimuksessa edellytetään, että vahtihenkilöstön vahtivuoroluettelot on asetettava näkyväle paikalle. Koska merityöaikalaissa ei ole työntekijöiden työvuoroluetteloa koskevaa yleistä säännöstä, sopimuksessa asetettu vaatimus vahtivuoroluetteloiden laatimisesta ehdotetaan täytettäväksi säätämällä työnantajalle velvollisuus laatia vahtihenkilöstölle vahtivuoroluettelo.

Vahtivuoroluettelon tarkoituksena on, että vahtihenkilöstö tietää omat vahtinsa. Vahtivuoroluettelo voi toimia myös viranomais-tarkastajien, kuten työsuojelutarkastajien apuna selvitettäessä sitä, onko vähimmäislepoaikoja noudatettu. STCW-sopimuksessa lähtökohtana on lisäksi se, että vahtiin osallistuvat henkilöt ovat yksilöitävissä vahtivuoroluettelosta ja että he täyttävät vahtihenkilöstölle asetettavat pätevyys- ja muut kelpoisuusvaatimukset.

Vahtivuoroluetteloon tulisi merkitä kunkin vahtihenkilöstöön kuuluvan työntekijän vahtivuorojen alkamisen ja päättymisen ajan-

kohdat. Lepoajoja ei tarvitsisi merkitä luetteloon erikseen, sillä ne kävisivät välillisesti selville vahtivuorojen pituuksista ja sijoittumisista. Tehdyt työtunnit käyvät lisäksi ilmi merityöaikalain 20 §:n mukaan laaditusta työaikapäiväkirjasta.

Vahtivuoroluettelo olisi laadittava etukäteen kutakin työpäivää varten. Joskus merenkulun erityispiirteistä johtuen työpäivät ovat hyvin pitkiä, joten vahtivuoroluettelon laatiminen koko työpäiväksi ei ole aina mahdollista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vahtivuoroluettelo olisi laadittava vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan.

Vahtivuoroluettelo laatiessaan työnantajan tulisi ottaa huomioon yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1978) 6 §:n 1 momentin 6 kohta, jonka mukaan yhteistoimintamenettelyssä on käsiteltävä säännöllisen työajan aloittamisen ja lopettamisen samoin kuin lepo- ja ruokailutaukojen ajankohdat. Asian käsitteleminen yhteistoimintamenettelyssä ei edellyttäisi yhteisymmärrystä laadittavasta vahtivuoroluettelosta, vaan vahtivuo-roista päättäminen kuuluisi työnantajan työn johto- ja valvontaosaston piiriin. Samoin vahtivuoroluettelon muuttaminen kuuluisi työnantajan päätösvaltaan. Vahtivuoroluettelon muutokset olisi tehtävä nopeasti ja viivyttämättä. Säännöksen tarkoituksena on, että vahtivuoroluettelo on ajan tasalla ja että aluksella toimitaan sen mukaan. Vahtivuoroluettelo laadittaessa olisi otettava huomioon, että työntekijä saa 9 a §:n mukaiset vähimmäislepoajat.

Vahtivuoroluettelo olisi pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla. Tämä on tärkeää sekä vahdissa olevan henkilöstön tiedon saannin että tarkastustoiminnan harjoittamisen kannalta. Luettelo olisi laadittava ennen siinä tarkoitettua ajanjakson alkamista. Täsmällistä määräaikaa luettelon laatimiselle ei merenkulun erityisolosuhteista johtuen kuitenkaan olisi syytä asettaa.

1.2. Laki työajasta kotimaanliikenteen aluksissa

3 §. *Poikkeukset soveltamisalasta.* Pykälän mukaan lakia ei sovelleta työhön, jota tekee aluksen päällikkö, jos aluksessa hänen lisäksään on työssä vähintään neljä henkilöä, joista yhdellä on perämiehen pätevyys. Soveltamisalarajaukseen on kuitenkin säädetty lain 21 §:ää koskeva poikkeus. Koska

STCW-sopimuksen ja vähimmäislepoajoja koskevia määräyksiä on sovellettava kaikkiin vahtia käyviin henkilöihin, ehdotetaan, että lain 21 §:n ohella päällikköön olisi sovellettava myös 12 a §:ssä säädettyä ehdotettua vähimmäislepoajaa koskevaa säännöstä, jos päällikkö osallistuu 12 a §:ssä tarkoitettuun vahtiin.

10 §. *Poikkeukset ylityörajoituksista.* Pykälän mukaan vuorokautiselle ja viikoittaiselle ylityölle säädettyjä rajoituksia ei sovelleta pykälässä säädetyissä poikkeustilanteissa tehtävässä säännöllisen työajan ylittävässä työssä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös 12 a §:ssä säädettyä ehdotetusta vahtihenkilöstön vähimmäislepoajasta voidaan poiketa teetettäessä työtä ylityönä pykälässä tarkoitetuissa poikkeustilanteissa. Säännösehdotus vastaa merityöaikalain 10 §:ään ehdotettua säännösmuutosta.

12 a §. *Vahtihenkilöstön vähimmäislepoajasta.* Työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 12 §:ssä säädetään vuorokautisesta lepoajasta ja viikkolevosta. Nämä säännökset koskevat lain soveltamisalan piiriin kuuluvia työntekijöitä lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tilanteita lukuun ottamatta. Vahtihenkilöstön lepoajoista ehdotetaan säädettyä uudessa 12 a §:ssä. Vahtihenkilöstöön ei sovellettaisi 12 §:n vuorokausilepoa koskevaa yleissäännöstä eikä 12 §:n 2 momentin viikkolepoa koskevaa säännöstä. Ehdotus vahtihenkilöstön vähimmäislepoajaa koskevaksi säännökseksi vastaa merityöaikalakiin ehdotettua uutta 9 a §:ää.

Aluksessa, jossa sovelletaan STCW-sopimusta, on sopimusmääräyksen mukaan laadittava vahtivuoroluettelo. STCW-sopimusta sovelletaan sopimusvaltioiden merellä liikennöiviin aluksiin. Koska mainittua sopimusta ei näin ollen sovelleta kaikissa sellaisissa aluksissa, joissa sovelletaan työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettua lakia, ehdotetaan pykälän 3 momentissa säädettyä, että STCW-sopimuksen soveltamispiiriin kuuluvissa aluksissa työnantajan on huolehdittava siitä, että aluksella laaditaan vahtivuoroluettelo vahtia käyvälle henkilöstölle työpäiväksi tai vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan. Vahtivuoroluettelosta tulisi käydä ilmi vahdissa olevien henkilöiden nimet ja toimet aluksella sekä vahdin alkamis- ja päättymisajat. Samoin perusteluina kuin merityöaikalaissa ehdotetaan, että vahtivuoroluettelon mahdolliset muutokset olisi tehtävä

viivyttelämättä. Vahtivuoroluettelo olisi myös pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla.

Voimassa olevan lain 18 §:n mukaan työnantajan on laadittava vuorottelujärjestelmä, jos työ on järjestetty vuoroihin. Silloin kun työtä ei ole järjestetty vuoroihin, työnantajan on 19 §:n mukaan laadittava työtuntijärjestelmä, josta käyvät ilmi työajan alkamis- ja päättymisajankohdat sekä lepo- ja vapaaajat. Työtuntijärjestelmä on laadittava viimeistään viikkoa ennen sen alkamishetkeä. Niissä aluksissa, joissa olisi laadittava vahtivuoroluettelo, on 19 §:n mukaan laadittava myös työntekijäkohtainen työtuntijärjestelmä. Vahtivuoroluettelo ja työtuntijärjestelmä voitaisiin kuitenkin yhdistää yhdeksi asiakirjaksi, jos siitä kävisivät selville sekä 12 a §:n 3 momentissa että 19 §:ssä säädettyt asiat. Lain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetun aluksen päällikön osallistuessa vahtiin työtuntijärjestelmän laatimisvelvollisuutta ei olisi, vaan hänen osaltaan riittäisi vahtivuoroluettelon laatiminen.

22 §. *Säännösten pakottavuus.* Pykälän 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta sopia toisin työ- tai virkaehtosopimuksin pykälässä erikseen luetelluista säännöksistä. Kos-

ka STCW-sopimuksessa olevat vahtihenkilöstön vähimmäislepoaikaa koskevat määräykset ovat velvoittavia, vahtihenkilöstön vähimmäislepoaikaa koskevan säännöksen tulee olla pakottavaa oikeutta. Tämän vuoksi momentin viittauksissa lain pykälään on otettava huomioon 12 a §:n pakottava luonne.

27 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän mukaan työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 4—12 tai 18—20 §:n säännöksiä, on tuomittava kotimaanliikenteen alusten työaikasäännösten rikkomisesta sakkoon. Rangaistussäännökseen on tarpeen lisätä ehdotettu vahtihenkilöstön vähimmäislepoaikaa koskeva 12 a §:n säännös. Vastuu työnantajan ja tämän edustajien kesken määräytyy rikoslain 47 luvun 7 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan.

2. Voimaantulo

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**merityöaikalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä huhtikuuta 1976 annetun merityöaikalain (296/1976) 2 §, 4 luvun otsikko, 9 §:n 3 momentti ja 10 §, sellaisena kuin niistä on 2 § osaksi laissa 251/1987, sekä *lisätään* lakiin uusi 9 a ja 19 a § seuraavasti:

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tätä lakia ei sovelleta työhön, jota tekee:
 1) sellaisen aluksen päällikkö, jossa päällikön lisäksi on toimessa vähintään kaksi henkilöä, paitsi mitä 9 a, 10 ja 19 a §:ssä säädetään;

2) konepäällikkö ja ylin perämies, milloin heidän työtään ei ole jaettu vahtivuoroihin, paitsi mitä 9 a, 10 ja 19 a §:ssä säädetään;

3) matkustaja-aluksen sellaisen talousosaston ylin esimies, jossa edellä mainitun esimiehen lisäksi on toimessa vähintään 15 henkilöä;

4) työnantajan perheenjäsen, ellei aluksessa ole vakituisesti työssä myös muita henkilöitä;

5) henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;

6) henkilö, joka tekee työtä aluksella vain sen ollessa satamassa;

7) henkilö, joka tekee vain tilapäistä työtä aluksen lukuun;

8) lääkäri, joka on otettu toimeen yksinomaan sairaanhoitoa varten; tai

9) henkilö, joka on toimessa:

a) valtion aluksessa, jota käytetään puolustus- tai merivartiotehtäviin; taikka

b) kalastusaluksessa, milloin alus on pyyntialueella.

4 luku

Ylityö ja lepoajat

9 §

Ylityön teettäminen

Ylityötä, joka korvataan 12 §:n 2 momen-

tissa ja 14 §:ssä tarkoitetulla vastikkeella, ei oteta huomioon 2 momentin mukaista viikoittaista ylityön enimmäismäärää laskettaessa.

9 a §

Vähimmäislepoajat

Työntekijälle on vuorokaudessa annettava riittävä, vähintään 6 tunnin ja alle 18-vuotiaalle työntekijälle vähintään 8 tunnin yhtäjaksoinen lepo. Säännöllistä päivittäistä ylityötä on vältettävä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, vahtia käyvälle henkilölle on annettava jokaisen 24 tunnin aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toisen jaksosta on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään 6 tuntia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lepoaika voidaan lyhentää enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin aikana kerrallaan 6 tuntiin, jos työntekijälle annetaan jokaisen seitsemän vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70 tunnin lepoaika.

10 §

Poikkeukset ylityön teettämisestä ja lepoaikoja koskeviin rajoituksiin

Edellä 9 §:n 2 momentissa ja 9 a §:ssä säädettyjä rajoituksia ei sovelleta ylityöhön, jota vaaditaan:

1) työn tekemiseksi, joka ehdottomasti on tarpeen ihmishenkeä, alusta tai tavaraa ukaavan vaaran johdosta;

2) työn tekemiseksi, joka on tarpeen merilaissa (674/1994) säädetyn avun antamiseksi;

3) osallistumiseksi pelastus- ja palon- sammutus- sekä muilla turvallisuusvälineillä pidettäviin harjoituksiin, joita toimeenpannaan sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään;

4) tarpeellisen vahtipalvelun suorittamiseksi satamassa;

5) satamaviranomaisten määräämän toimenpiteen suorittamiseksi;

6) sellaisen työn tekemiseksi, joka aiheutuu matkan kestäessä tapahtuneesta laivaväen vähenemisestä; tai

7) sellaisen työn suorittamiseksi, joka ei siedä viivytystä ja jota ei ole voitu suunnitella suoritettavaksi muuna ajankohtana.

19 a §

Vahtivuoroluettelo

Työnantajan on huolehdittava, että aluksella laaditaan vahtia käyvälle henkilöstölle työpajaksi tai vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan vahtivuoroluettelo, josta käyvät ilmi henkilön nimi ja toimi aluksella sekä vahdin alkamis- ja päättymisajat. Vahtivuoroluettelon mahdolliset muutokset on tehtävä viivyttämättä. Vahtivuoroluettelo on pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki**työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työajasta kotimaanliikenteen aluksissa 26 päivänä maaliskuuta 1982 annetun lain (248/1982) 3 §:n 1 momentti, 10 §, 22 §:n 2 momentti ja 27 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 2 momentti laissa 409/1996 ja 27 §:n 1 momentti laissa 682/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

3 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tätä lakia ei sovelleta työhön:

1) jota tekee aluksen päällikkö, jos aluksessa hänen lisäksi on työssä vähintään neljä henkilöä, joista yhdellä on perämiehen pätevyys, paitsi mitä 10, 12 a ja 21 §:ssä säädetään;

2) jota tekee henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;

3) jota tekee työnantajan puoliso tai lapset;

4) jota tekee lääkäri, joka on otettu työhön yksinomaan sairaanhoitoa varten;

5) jota tehdään kalastusaluksessa, paitsi mitä 11 ja 12 §:ssä säädetään vähimmäislepoajoista;

6) jota tehdään uittokalustolla, uittoon käytettävää kuljetuskalustoa lukuun ottamatta; tai

7) jota tehdään valtion puolustus- tai rajavartiotarkoituksiin käytettävässä aluksessa.

10 §

Poikkeukset ylityörajoituksista

Edellä 8 ja 9 §:ssä ja jäljempänä 12 a §:ssä säädettyjä rajoituksia ei sovelleta säännöllisen työajan ylittävään työhön:

1) jota on ehdottomasti suoritettava ihmishenkeä, alusta tai tavaraa uhkaavan vaaran vuoksi;

2) joka on tarpeen merilaissa (674/1994) säädetyn avun antamiseksi;

3) jota on tehtävä satama- tai vastaavan

viranomaisen määräämän toimenpiteen suorittamiseksi; tai

4) joka aiheutuu työntekijäin ennalta arvaamattomasta vähentymisestä, jos aluksen miehistöä ei voida heti täydentää kohtuullisin toimenpitein.

12 a §

Vahtihenkilöstön vähimmäislepoaika

Sen estämättä, mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, vahtia käyvälle henkilölle on annettava jokaisen 24 tunnin aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toisen jaksoista on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään 6 tuntia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lepoaika voidaan lyhentää enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin aikana kerrallaan 6 tuntiin, jos työntekijälle annetaan jokaisen seitsemän vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70 tunnin lepoaika.

Sellaisessa aluksessa, jossa sovelletaan kansainvälistä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaa vuoden 1978 yleissopimusta (SopS 22/1984), työnantajan on huolehdittava siitä, että vahtia käyvälle henkilöstölle laaditaan työjaksoksi tai vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan vahtivuoroluettelo, josta käyvät ilmi henkilön nimi ja toimi aluksella sekä vahdin alkamis- ja päättymisajat. Vahtivuoroluettelon mahdolliset muutokset on tehtävä viivyttelemättä. Vahtivuoroluettelo on pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla.

22 §

Säännösten pakottavuus

 Työ- tai virkaehtosopimuksella on kuitenkin oikeus sopia toisin siitä, mitä 5—7 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa sekä 11, 12, 13, 14, 16 ja 17 §:ssä säädetään. Tällaisia työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä saa sopimukseen sidottu työnantaja soveltaa niihin-kin työntekijöihin ja virkamiehiin, jotka eivät ole työ- tai virkaehtosopimukseen sidottuja mutta joiden työ- tai virkasuhteissa muutoin noudatetaan asianomaisen sopimuksen määräyksiä.
 -----

27 §

Rangaistussäännökset

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 4—12 a tai 18—20 §:n säännöksiä, on tuomittava *kotimaanliikenteen alusten työaikasäännösten rikkomisesta* sakkoon. Vastuu työnantajan tai tämän edustajien kesken määräytyy rikoslain (39/1889) 47 luvun 7 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Työministeri *Liisa Jaakonsaari*

1.

Laki**merityöaikalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä huhtikuuta 1976 annetun merityöaikalain (296/1976) 2 §, 4 luvun otsikko, 9 §:n 3 momentti ja 10 §, sellaisena kuin niistä on 2 § osaksi laissa 251/1987, sekä lisätään lakiin uusi 9 a ja 19 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

Tätä lakia ei sovelleta työhön, jota tekee:
 1) sellaisen aluksen päällikkö, jossa päällikön lisäksi on toimessa vähintään kaksi henkilöä;
 2) konepäällikkö ja ylin perämies, milloin heidän työtään ei ole jaettu vahtivuoroihin;

2 a) matkustaja-aluksen sellaisen talousosaston ylin esimies, jossa edellä mainitun esimiehen lisäksi on toimessa vähintään 15 henkilöä;
 3) työnantajan perheenjäsen, ellei aluksessa ole vakituisesti työssä myös muita henkilöitä;
 4) henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;
 5) henkilö, joka tekee työtä aluksella vain sen ollessa satamassa;
 6) henkilö, joka tekee vain tilapäistä työtä aluksen lukuun;
 7) lääkäri, joka on otettu toimeen yksinomaan sairaanhoitoa varten; tai
 8) henkilö, joka on toimessa:
 a) valtion aluksessa, jota käytetään puolustus- tai merivartiointitehtäviin; taikka
 b) kalastusaluksessa, milloin alus on pyyntialueella.

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tätä lakia ei sovelleta työhön, jota tekee:
 1) sellaisen aluksen päällikkö, jossa päällikön lisäksi on toimessa vähintään kaksi henkilöä, paitsi mitä 9 a, 10 ja 19 a §:ssä säädetään;
 2) konepäällikkö ja ylin perämies, milloin heidän työtään ei ole jaettu vahtivuoroihin, paitsi mitä 9 a, 10 ja 19 a §:ssä säädetään;
 3) matkustaja-aluksen sellaisen talousosaston ylin esimies, jossa edellä mainitun esimiehen lisäksi on toimessa vähintään 15 henkilöä;
 4) työnantajan perheenjäsen, ellei aluksessa ole vakituisesti työssä myös muita henkilöitä;
 5) henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;
 6) henkilö, joka tekee työtä aluksella vain sen ollessa satamassa,
 7) henkilö, joka tekee vain tilapäistä työtä aluksen lukuun;
 8) lääkäri, joka on otettu toimeen yksinomaan sairaanhoitoa varten; tai
 9) henkilö, joka on toimessa:
 a) valtion aluksessa, jota käytetään puolustus- tai merivartiotehtäviin; taikka
 b) kalastusaluksessa, milloin alus on pyyntialueella.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 luku

4 luku

Ylityö**Ylityö ja lepoajat**

9 §

Ylityön teettäminen

Työntekijälle on vuorokaudessa annettava riittävä, vähintään 6 tunnin ja alle 18 vuoti-
aalle työntekijälle vähintään 8 tunnin yhtä-
jaksoinen lepo. Säännöllistä päivittäistä yli-
työtä on vältettävä.

*Ylityötä, joka korvataan 12 §:n 2 momen-
tissa ja 14 §:ssä tarkoitetulla vastikkeella, ei
oteta huomioon 2 momentin mukaista vii-
koittaista ylityön enimmäismäärää lasketta-
essa.*

9 a §

Vähimmäislepoajat

*Työntekijälle on vuorokaudessa annettava
riittävä, vähintään 6 tunnin ja alle 18-vuoti-
aalle työntekijälle vähintään 8 tunnin yhtä-
jaksoinen lepo. Säännöllistä päivittäistä yli-
työtä on vältettävä.*

*Sen estämättä, mitä 1 momentissa sääde-
tään, vahtia käyvälle henkilölle on annettava
jokaisen 24 tunnin aikana vähintään 10 tun-
nin lepoaika. Lepoaika voidaan jakaa enin-
tään kahteen jaksoon siten, että toisen jak-
soista on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään
6 tuntia.*

*Edellä 2 momentissa tarkoitettu lepoaika
voidaan lyhentää enintään kahden peräkkäi-
sen 24 tunnin aikana kerrallaan 6 tuntiin, jos
työntekijälle annetaan jokaisen seitsemän
vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70
tunnin lepoaika.*

10 §

*Poikkeukset ylityön teettämisestä koskeviin
rajoituksiin*

Edellä 9 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä
rajoituksia ei sovelleta ylityöhön, jota vaadi-
taan:

- 1) työn tekemiseksi, joka ehdottomasti on
tarpeen ihmishenkeä, alusta tai tavaraa uha-
kaavan vaaran johdosta;
- 2) työn tekemiseksi, joka on tarpeen meri-

10 §

*Poikkeukset ylityön teettämisestä ja lepoi-
koja koskeviin rajoituksiin*

Edellä 9 §:n 2 momentissa ja 9 a §:ssä
säädettyjä rajoituksia ei sovelleta ylityöhön,
jota vaaditaan:

- 1) työn tekemiseksi, joka ehdottomasti on
tarpeen ihmishenkeä, alusta tai tavaraa uha-
kaavan vaaran johdosta;
- 2) työn tekemiseksi, joka on tarpeen meri-

Voimassa oleva laki

lain 51, 201 ja 202 §:ssä säädetyn avun antamiseksi;

3) osallistumiseksi pelastus- ja palon- sammutus- sekä muilla turvallisuusvälineillä pidettäviin harjoituksiin, joita toimeenpannaan sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty;

4) tarpeellisen vahtipalvelun suorittamiseksi satamassa;

5) satamaviranomaisen määräämän toimenpiteen suorittamiseksi;

6) sellaisen työn tekemiseksi, joka aiheutuu matkan kestäessä tapahtuneesta laivaväen vähenemisestä; tai

7) sellaisen työn suorittamiseksi, joka ei siedä viivytystä ja jota ei ole voitu suunnitella suoritettavaksi muuna ajankohtana.

Edellä 9 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä rajoituksia ei myöskään sovelleta ylityöhön, joka korvataan 12 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä tarkoitettulla vastikkeella. Tätä ylityötä ei oteta huomioon 9 §:n 2 momentin mukaista viikottaista ylityön enimmäismäärää laskettaessa.

Ehdotus

laissa (674/1994) säädetyn avun antamiseksi;
3) osallistumiseksi pelastus- ja palon- sammutus- sekä muilla turvallisuusvälineillä pidettäviin harjoituksiin, joita toimeenpannaan sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään;

4) tarpeellisen vahtipalvelun suorittamiseksi satamassa;

5) satamaviranomaisen määräämän toimenpiteen suorittamiseksi;

6) sellaisen työn tekemiseksi, joka aiheutuu matkan kestäessä tapahtuneesta laivaväen vähenemisestä; tai

7) sellaisen työn suorittamiseksi, joka ei siedä viivytystä ja jota ei ole voitu suunnitella suoritettavaksi muuna ajankohtana.

19 a §

Vahtivuoroluettelo

Työnantajan on huolehdittava, että aluksella laaditaan vahtia käyväälle henkilöstölle työjaksoksi tai vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan vahtivuoroluettelo, josta käyvät ilmi henkilön nimi ja toimi aluksella sekä vahdin alkamis- ja päättymisajat. Vahtivuoroluettelon mahdolliset muutokset on tehtävä viivyttelöttä. Vahtivuoroluettelo on pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

2.

Laki

työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työajasta kotimaanliikenteen aluksissa 26 päivänä maaliskuuta 1982 annetun lain (248/1982) 3 §:n 1 momentti, 10 §, 22 §:n 2 momentti ja 27 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 2 momentti laissa 409/1996 ja 27 §:n 1 momentti laissa 682/1995, sekä
lisätään lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

*Poikkeukset soveltamisalasta**Poikkeukset soveltamisalasta*

Tätä lakia ei sovelleta työhön:

1) jota tekee aluksen päällikkö, jos aluksessa hänen lisäksi on työssä vähintään neljä henkilöä, joista yhdellä on perämiehen pätevyys, paitsi mitä 21 §:ssä säädetään;

2) jota tekee henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;

3) jota tekee työnantajan puoliso ja lapset;

4) jota tekee lääkäri, joka on otettu työhön yksinomaan sairaanhoitoa varten;

5) jota tehdään kalastusaluksessa, paitsi mitä 11 ja 12 §:ssä on säädetty vähimmäislepoajoista;

6) jota tehdään uittokalustolla, uittoon käytettävää kuljetuskalustoa lukuunottamatta; tai

7) jota tehdään valtion puolustus- tai rajavartiotarkoituksiin käytettävässä aluksessa.

Tätä lakia ei sovelleta työhön:

1) jota tekee aluksen päällikkö, jos aluksessa hänen lisäksi on työssä vähintään neljä henkilöä, joista yhdellä on perämiehen pätevyys, paitsi mitä 10, 12 a ja 21 §:ssä säädetään;

2) jota tekee henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;

3) jota tekee työnantajan puoliso tai lapset;

4) jota tekee lääkäri, joka on otettu työhön yksinomaan sairaanhoitoa varten;

5) jota tehdään kalastusaluksessa, paitsi mitä 11 ja 12 §:ssä säädetään vähimmäislepoajoista;

6) jota tehdään uittokalustolla, uittoon käytettävää kuljetuskalustoa lukuun ottamatta; tai

7) jota tehdään valtion puolustus- tai rajavartiotarkoituksiin käytettävässä aluksessa.

10 §

10 §

*Poikkeukset ylityörajoituksista**Poikkeukset ylityörajoituksista*

Edellä 8 ja 9 §:ssä säädettyjä rajoituksia ei sovelleta säännöllisen työajan ylittävään työhön:

1) jota on ehdottomasti suoritettava ihmishenkeä, alusta tai tavaraa uhkaavan vaa-

Edellä 8 ja 9 §:ssä ja jäljempänä 12 a §:ssä säädettyjä rajoituksia ei sovelleta säännöllisen työajan ylittävään työhön:

1) jota on ehdottomasti suoritettava ihmishenkeä, alusta tai tavaraa uhkaavan vaa-

Voimassa oleva laki

ran vuoksi;

2) joka on tarpeen merilain (167/39) 51, 201 ja 202 §:ssä säädetyn avun saamiseksi;

3) jota on tehtävä satama- tai vastaavan viranomaisen määräämän toimenpiteen suorittamiseksi; tai

4) joka aiheutuu työntekijäin ennalta arvaamattomasta vähentymisestä, jos aluksen miehistöä ei voida heti täydentää kohtuullisin toimenpitein.

Ehdotus

ran vuoksi;

2) joka on tarpeen *merilaissa* (674/1994) säädetyn avun antamiseksi;

3) jota on tehtävä satama- tai vastaavan viranomaisen määräämän toimenpiteen suorittamiseksi; tai

4) joka aiheutuu työntekijäin ennalta arvaamattomasta vähentymisestä, jos aluksen miehistöä ei voida heti täydentää kohtuullisin toimenpitein.

12 a §

Vahtihenkilöstön vähimmäislepoaika

Sen estämättä, mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, vahtia käyvälle henkilölle on annettava jokaisen 24 tunnin aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toisen jaksoista on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään 6 tuntia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lepoaika voidaan lyhentää enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin aikana kerrallaan 6 tuntiin, jos työntekijälle annetaan jokaisen seitsemän vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70 tunnin lepoaika.

Sellaisessa aluksessa, jossa sovelletaan kansainvälistä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaa vuoden 1978 yleissopimusta (SopS 22/1984), työnantajan on huolehdittava siitä, että vahtia käyvälle henkilöstölle laaditaan tyøjaksoksi tai vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan vahtivuoroluettelo, josta käyvät ilmi henkilön nimi ja toimi aluksella sekä vahdin alkamis- ja päättymisajat. Vahtivuoroluettelon mahdolliset muutokset on tehtävä viivyttelämättä. Vahtivuoroluettelo on pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla.

22 §

Säännösten pakottavuus

Työ- tai virkaehtosopimuksella on kuitenkin oikeus sopia toisin siitä, mitä 5—7 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa sekä 11—14, 16 ja 17 §:ssä säädetään. Tällaisia työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä saa sopimukseen

Työ- tai virkaehtosopimuksella on kuitenkin oikeus sopia toisin siitä, mitä 5—7 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa sekä 11, 12, 13, 14, 16 ja 17 §:ssä säädetään. Tällaisia työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä saa sopimuk-

Voimassa oleva laki

sidottu työnantaja soveltaa niihinkin työntekijöihin tai virkamiehiin, jotka eivät ole työ- tai virkaehtosopimukseen sidottuja, mutta joiden työ- tai virkasuhteissa muutoin noudatetaan asianomaisen sopimuksen määräyksiä.

---

27 §

Rangaistussäännökset

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 4—12 tai 18—20 §:n säännöksiä, on tuomittava kotimaanliikenteen alusten työaikasäännösten rikkomisesta sakkoon. Vastuu työnantajan ja tämän edustajien kesken määräytyy rikoslain 47 luvun 7 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan.

Ehdotus

seen sidottu työnantaja soveltaa niihinkin työntekijöihin tai virkamiehiin, jotka eivät ole työ- tai virkaehtosopimukseen sidottuja mutta joiden työ- tai virkasuhteissa muutoin noudatetaan asianomaisen sopimuksen määräyksiä.

---

27 §

Rangaistussäännökset

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 4—12 a tai 18—20 §:n säännöksiä, on tuomittava kotimaanliikenteen alusten työaikasäännösten rikkomisesta sakkoon. Vastuu työnantajan ja tämän edustajien kesken määräytyy rikoslain (39/1889) 47 luvun 7 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .
